

PLANSTRATEGI HÆGEBOSTAD KOMMUNE 2020 – 2024

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Kommunens plansystem	3
3. Nasjonale forventninger.....	4
4. Regionale forventninger	5
5. Interkommunalt samarbeid	5
6. Utviklingstrekk i Hægebostad kommune.....	5
Befolkningsutvikling og sammensetning	5
Levekår og folkehelse.....	6
Boligbygging	7
Næringsliv og sysselsetting	7
Miljø og klima.....	8
Transport og infrastrukturbygging	8
Langsiktig arealbruk.....	8
Kommunal tjenesteyting og utfordringer framover innen kommunens tjenesteområder	8
7. Vurdering av planbehov i inneværende kommunestyreperiode	9
Kommuneplanen	9
Kommunedelplaner.....	9
Reguleringsplaner	10
Sektorplanar/Virksomhetsplanar/årsplanar/andre planar	10
Oppsummering planoppgaver i planperioden.....	10

1. Innledning

Kommunal planstrategi utarbeides for å drøfte og prioritere planoppgaver på overordnet nivå i kommunestyreperioden. Kommunen skal utarbeide planstrategi jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Planstrategiarbeidet skal være tilpasset kommunes behov og situasjon, der en ser på behov for planer, enten dette er planer som følger plan- og bygningsloven eller tema- og sektorplaner.

Stram kommuneøkonomi gjør planstrategien ekstra viktig for å prioritere hvilke planer som er aller viktigst å rullere eller utarbeide.

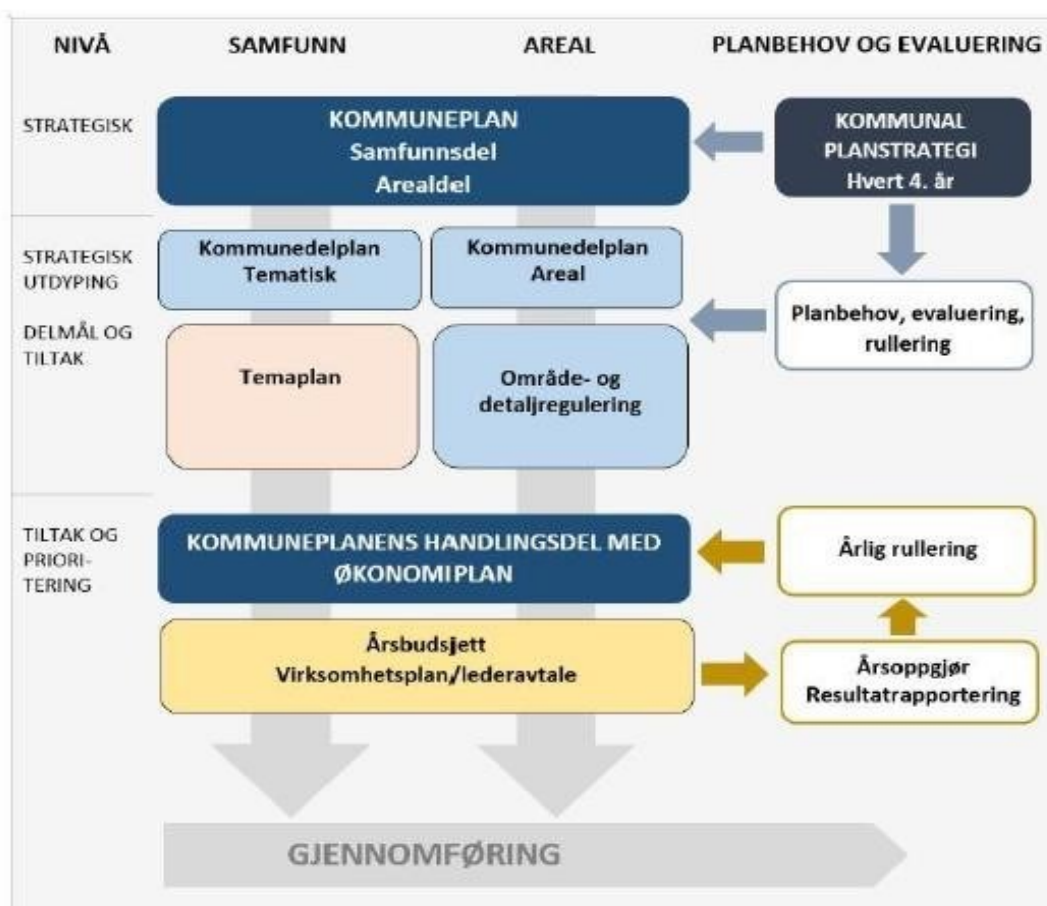
2. Kommunens plansystem

Kommunens plansystem består av en overordnet kommuneplan bestående av en samfunnsdel og en arealdel samt en handlingsdel (budsjett og økonomiplan).

I tillegg til den overordnede kommuneplanen har Hægebostad kommune kommunedelplaner (tematiske og arealmessige) som behandles etter plan- og bygningsloven og tema-/fagplaner innenfor en rekke områder, både lovpålagte og ikke lovpålagte.

Planene er utgangspunktet for handling og gjennomføring gjennom økonomiplan og årsbudsjett.

Hovedelementene i kommunens plansystem er illustrert i figuren på neste side.

Det kommunale plansystemet (Kilde: Asplan Viak, 2015).

3. Nasjonale forventninger

De nasjonale forventningene vil være retningsgivende, ved utarbeiding av regionale og kommunale planer. De skal bidra til at planleggingen blir målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig.

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. I «[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023](#)» (vedtatt ved kongelig res. 14. mai 2019) heter det:

«Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle»

4. Regionale forventninger

Agder fylkeskommune har utarbeidet [«Regionplan Agder 2030»](#)

Planen har fem tema som skal være hovedsatsingsområder fram mot 2030:

- Attraktive og livskraftige byer tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

[Regionplan lister 2030](#) er for tiden ute til høring. Regionplanen har samme temainndeling som Regionplan Agder 2030.

Hovedsatsingsområdene i planen følger i store trekk satsingsområdene i Regionplan Agder:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter. Kultur
- Verdiskaping, bærekraft og likestilling
- Transport, kommunikasjon og samfunnssikkerhet
- Utdanning, kompetanse og tjenesteinnovasjon

5. Interkommunalt samarbeid

Hægebostad kommune er en del av Listerregionen som omfatter kommunene Farsund, Lyngdal, Hægebostad, Kvinesdal, Sirdal og Flekkefjord.

Sentrale plandokument i regionen er:

- Strategisk næringsplan 2015-2017
- Energi og klimaplan for Lister 2009
- Regionplan Lister 2030 (Listerplanen 2006)

6. Utviklingstrekk i Hægebostad kommune

Befolkningsutvikling og sammensetning

I følge SSB sine framskrivinger vil folketallet gå ned i kommunen i perioden 2020-2050.

Det er i andre kvartal 1683 innbyggere i Hægebostad og SSB sine framskrivingar viser et folketall på 1559 i 2050. Det har tidligere vært et mål å øke folketallet men ut fra SSB sine framskrivinger vil et mer realistisk mål å arbeide for være å opprettholde befolkningstallet.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figuren viser kommunevis framskrevet befolkningsendring mot 2050

Andel eldre som er 70+ vil øke og utgjøre omlag ¼ av inbyggerne i 2050.

Levekår og folkehelse

Kommunen har bra barnehagedekning med to barnehager. Det er også to skoler i kommunen og felles ungdomsskole med Lyngdal på Byremo.

Arbeidsledigheten er lav i Hægebostad sammenliknet med landsgjennomsnittet, i august 2020 var den på 1,6%. Sykefraværet er omtrent som på landsbasis.

Andel uføretrygdede, er høyere i Hægebostad enn i Agder og på landsbasis. Andel uføretrygdede i aldersgruppen 18-66 år var i 2019 14,6%.

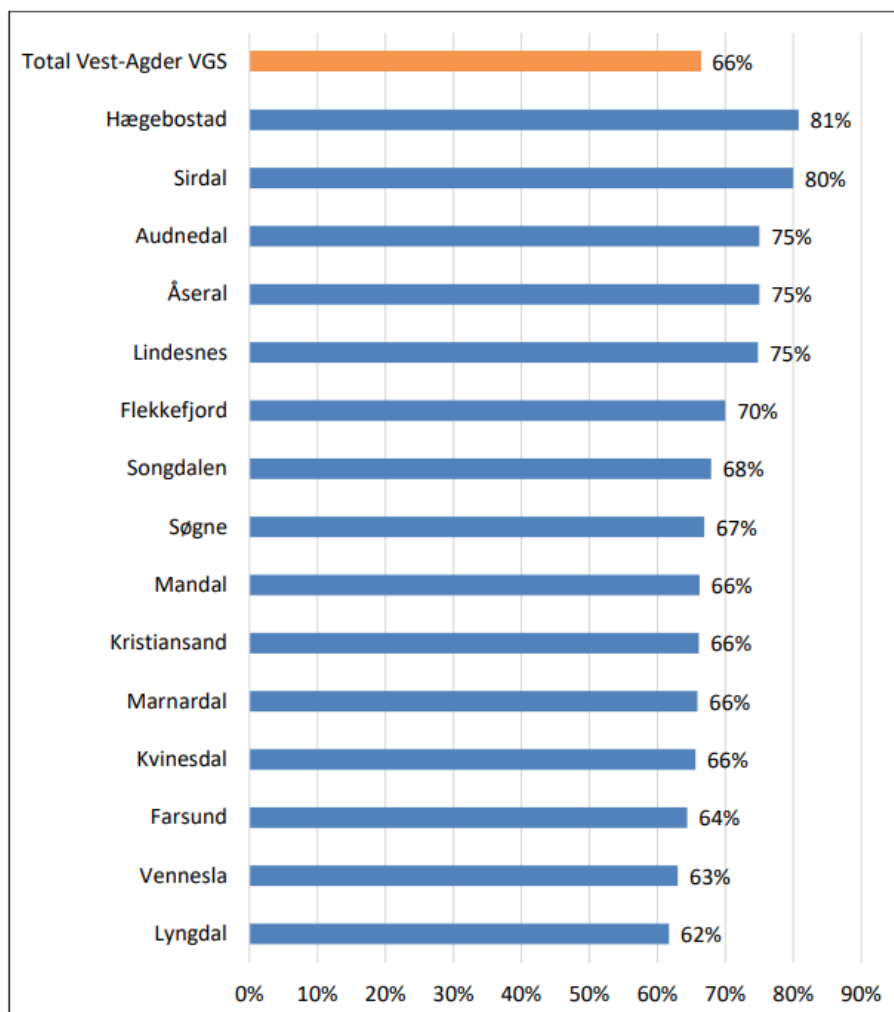
Det er utarbeidet en egen folkehelseoversikt i 2021 som gir en grundig oversikt og tallfester ulike indikatorer om temaet.

Arbeidet med kommunes samfunnsdel vil omhandle temaet og den oppdaterte folkehelseoversikten fra 2021 gir et godt utgangspunkt for å prioritere tema.

Det er mange ulike frivillige lag og foreninger i kommunen som har tilbud til barn, unge og voksne. Kommunen har frisklivsentral, frivilligsentral og dagsenter som har som formål å fremme folkehelse for alle i Hægebostad kommune. Kommunen har også, bibliotek, Tingvatn Fornminnepark og gode muligheter for jakt, fiske og friluftsliv.

Figuren under er hentet fra ungdomsundersøkelsen i 2019. Som det fremgår her skiller Hægebostad kommune og flere av de andre kommunene i indre Agder seg ut ved at mange unge har tro på et godt liv i framtiden. Disse tallene kan vel litt romslig tolkes som at mange har hatt en god oppvekst og ser for seg en fin fremtid i kommunen.

Tror man får et lykkelig liv

Figur 11. Andel VGS-elever som tror de vil få et godt og lykkelig liv

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tror du at du vil komme til å få et godt og lykkelig liv?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Boligbygging

Tilgjengelige attraktive boligtomter er viktig for å sikre bosetning i kommunen. Tradisjonelt har det vært eneboliger som bygges, men de senere årene er det også bygd flere leiligheter både på Birkeland, Skeie og i Osen. Det er de senere årene også bygd flere omsorgsboliger i tilknytning til Eiken bo- og omsorgssenter, slik at dekningen på omsorgsboliger er bra.

Næringsliv og sysselsetting

For å bli en attraktiv kommune for næringsliv og innbyggere er tilgang til infrastruktur avgjørende. Vegnett med god standard mellom sentrene og ut til kysten til ny e39, et bra togtilbud med tilbringertjeneste (bygderuta), samt god mobildekning er viktig for næringslivet

Hægebostad er en typisk innlandskommune i Vest-Agder. Kommunen skiller seg ut ved å ha en stor andel arbeidsplasser innen primærnæring og industri.

Det pendler 403 personer til jobb i en annen kommune og 231 personer pendler inn til kommunen.

Deltidskulturen der mange kvinner ikke jobber heltid er en utfordring for likestillingen og kan være utfordrende for arbeidsgiverne.

Kommunen har tilgjengelig et større tilrettelagt og opparbeidet næringsareal på Skeie og et ikke opparbeidet næringsområde på Jåddan, i tillegg er det i arealdelen av kommunedelplanene lagt ut næringsområder flere steder. Det er derfor tilstrekkelige arealer sikret for næring.

Miljø og klima

Kommunen må i sin planlegging ta hensyn til at været blir våtere og villere. Det er nylig foretatt en flomsonekartlegging for å kunne ha et bedre redskap byggesaksbehandling og øvrig arealdisponering.

[Klimaveikart Agder](#) er delt opp i fire satsningsområder, transport, bygg, mat og landbruk og industri – med tiltakslistor for hvert område. Målet er at hver kommune, basert på størrelse og utslippsskilder, skal finne de tiltakene som er mest relevant for seg.

Transport og infrastrukturbygging

Gang og sykkelveg gjennom Eiken er endelig under bygging, men det er fortsatt flere strekninger det er sterkt ønskelig med gang og sykkelvei. Prioriteringen mellom hvilke av disse som er viktigst gjøres i trafikkikkerhetsplanen. Deler av riks- og fylkesvegnettet gjennom Hægebostad kommune har også behov for utbedringer.

Det er gjennom spleiselag og tilskudds prosjekt arbeidet med å øke mobildekningen og bredbåndsdekningen i kommunen. Områdene som gjenstår er dyre å bygge ut og det er krevende å komme opp med den lokale andelen for å utløse statlige tilskudd for disse områdene.

Langsiktig arealbruk

Hægebostad har ikke behov for større nye områder til næringsareal eller offentlige byggeformål som skole, barnehage og omsorg. Det vil være behov for nye boligtomter og det vil bygges hytter av et visst omfang i etablerte felt. Eiken heiemark som er kommunedelplan for et større hytteområde ser ikke ut til å realiseres med det første, men det kan bli nye hytteområder i mindre skala på Verdal/Kvålesiden i planen.

Kommunal tjenesteyting og utfordringer framover innen kommunens tjenesteområder

Kommunestyret vedtok på bakgrunn av folkeavstemming å fortsette som egen kommunen etter at kommunereformperioden ble avsluttet. Fylkesmannen anbefaler at Hægebostad fortsatt bør se på alternativer for sammenslåing og samarbeid.

Med så stram kommuneøkonomi vil det være utfordrende å opprettholde et godt tjenestetilbud til innbyggerne. Samtidig har det vist seg at fordelingsnøkkelen for ulike samarbeid gjør det relativt dyrt for en liten kommune å være en del av interkommunalt samarbeid, enten det er legevakt, NAV, eller datasamarbeid.

Økonomien i kommunen er stram med relativt få reserver. Kommunen får årlig utbytte fra Agder energi basert på denne eierandelen i selskapet. Lavere utbytte fra Agder energi de siste årene påvirker kommunens økonomiske handlefrihet og fører til at kommunens drift og

tjenestenivå stadig må reduseres. I tillegg har større investeringer de senere årene ført til høy lånegjeld som må betjenes.

Kravet fra staten til kommunene er stadig i endring og det er utfordrende å skaffe fagkompetanse i enkelte stilinger.

Kommunens beredskapsarbeid har blitt stadig viktig de senere årene, både med tanke på mer ekstremvær, men også i forhold til pandemien som nå pågår og andre hendelser som plutselig oppstår.

7. Vurdering av planbehov i inneværende kommunestyreperiode

Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel ble revidert i 2013. Det er derfor behov for revidering av denne i planperioden.

Arealdelen er fra 1999 og derfor relativ gammel. Det vil være ressurskrevende å rullere både samfunnsdelen og arealdelen samtidig. Dersom en ruller samfunnsdelen først vil en ha et godt strategisk utgangspunkt å rullere arealdelen i neste omgang. Områdene med mest bebyggelse og aktivitet omfattes av nyere kommunedelplaner.

Kommunedelplaner

Kommunen har flere mindre sentrumsområder med egne kommunedelplaner. Eiken kommunedelplan ble vedtatt i 2013. Kommunedelplan Tingvatn – Snartemo ble vedtatt i 2019. I tillegg ble Eiken heiemark som omfatter et større område med hyttebygging i heieområdet mellom Skeie og Verdal vedtatt i 2010. De sentrale områdene i kommunen ar dermed relativt nye arealplaner.

Kommunedelplan Hekkfjell er fra 1999 og ble utarbeidet samtidig med den øvrige arealdelen i kommuneplanen. I denne kommunedelplanen er det spesielt utfordringer knyttet til behandling av saker som gjelder bygging av driftshytter og gjenoppbygging av støler. Det er også et initiativ til et nytt hytteområdet innenfor området. Det hadde ut fra dette vært hensiktsmessig å rullere hele eller deler av Hekkfjellplanen for å gjennomgå områdene som en ønsker å legge ut til fritidsbebyggelse. En slik rulling vil kreve betydelige egne og innleide ressurser. Dersom det skal rulleres arealdel i kommuneplan/delplan er det nok denne som bør prioriteres høyest. Den settes derfor opp siste år i perioden, men det forutsettes for gjennomføring, at det avsettes tilstrekkelig med midler i budsjettet for dette året.

Gjeldende kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet var for perioden 2014-2018. Det er behov for å revidere denne, spesielt dersom det er større nye søknader om tippemidler. Revidering av planen settes derfor opp i 2021. Handlingsdelen blir revidert årlig.

Kommunedelplan for snøscooter ble vedtatt i 2017 og utvidelse behandles i 2020. Det prioriteres ikke å rullere denne planen i perioden.

Reguleringsplaner

En ser pr nå ikke behov for kommunen å utarbeide egne reguleringsplaner i perioden.

Sektorplanar/Virksomhetsplanar/årsplanar/andre planar

Kommunen har en stor mengde planer som gjelder ulike fagområder, enheter og tjenesteområder. Disse planene må tas opp til behandling eller revisjon fortløpende ved behov uten at dette tas inn i planstrategien.

Det er planlagt å utarbeide en felles klima og energiplan for Lister i perioden.

Det er anbefalt at Trafikksikkerhetsplanen løftes til en kommunedelplan. Planen som ferdigstilles nå i år er en temaplan.

De nordlige deler av kommunen inngår i den overordna planen Heiplanen. Føringer fra denne bør innarbeides ved en rullering av kommunedelplan Hekkfjell.

I Heiplanen er det lagt opp til og utarbeide sti og løypeplan for dette området som er Hekkfjell og nordover. Fylkeskommunen oppfordrer sterkt til å utarbeide sti og løypeplan for hele kommunen. Ved rullering av kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet bør det derfor vurderes om sti og løypeplan skal inngå som en del av dette planarbeidet.

Oppsummering planoppgaver i planperioden

Tabellen under gir en oversikt over planer det kan være aktuelt å revidere. Det er gjort ei avgrensning til kommuneplan, kommunedelplaner, reguleringsplaner og temaplaner.

Plan eller strategi	Formell status	Rulleres år	Merknad
Kommuneplan			
Kommuneplanens arealdel (1999)	Kommuneplan etter PBL.	2024	Dersom en etter rullering av samfunnsdelen ser behovet for rullering
Kommuneplanens samfunnsdel (2013-2023)	Kommuneplan etter PBL.	2021-2022	
Kommunedelplaner			
Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Kommunedelplan etter PBL	2021	
Kommunedelplan Hekkfjell (1999)	Kommunedelplan etter PBL	2023-	Dersom det finnes budsjettdekning for rulleringen på tidspunktet
Temaplaner			

Trafikksikkerhetsplan	Temaplan	2021	Plan for perioden 2021-2023
Beredskapsplan	Temaplan	2021	ROS utført
Energi og Klimaplan Lister	Temaplan	2021-2022	
Reguleringsplaner			
Strategier			